

Motion till riksdagen 2009/10: MJ431

av Tina Ehn m.fl. (mp)

Utgiftsområdena 20 Allmän miljö- och naturvård och 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel

1 Sammanfattning

En god miljö är en förutsättning för vårt samhälle. Våra ekosystem förser oss med tjänster såsom jordbildning, vattenrening, klimatreglering och närings- ämnens kretslopp, vilka är helt nödvändiga för mänskligt liv. Vår belastning på miljön, både i Sverige och i utlandet, är ohållbar. Klimatet har under senare år erkänts som vår tids ödesfråga. Färsk forskning understryker tydligare än tidigare att vi också passerat kritiska gränser för att den biologiska mångfalden utarmas och för att kvävet kretslopp rubbas. Dagens miljöproblem har skapats under lång tid, och det kommer att ta lång tid att ställa om vårt samhälle och rätta till tidigare misstag. Det långa perspektivet är dock inte en förevändning för att skjuta åtgärderna på framtiden.

Miljöpartiet de gröna föreslår en rejäl satsning på klimatområdet. Vi föreslår ett anslag för klimatsatsningar i utvecklingsländer, som i enlighet med FN:s klimatkonvention ligger utanför den ordinarie biståndsbudgeten. Vi vill också göra en särskild satsning på klimatanpassning av fordonsindustrin. Vi vill se en utökning och förlängning av stödet till klimatåtgärder i kommunerna, t.ex. energieffektivisering av bostäder eller biogasproduktion.

Samtidigt gör vi en omfattande och bred satsning på att nå miljömålen i linje med Miljömålsrådets förslag, med tonvikt på våra hav, att minska förlusten av biologisk mångfald och säkra framtida ekosystemtjänster och att minska spridningen av miljögifter samt på åtgärder för våra hav. Vi vill utveckla det ekologiska lantbruket och avvisar regeringens förslag om slopad skatt på kväve och kadmium i handelsgödsel. Vi satsar också på fiskevård, ett mer hållbart fiske och ett förbättrat djurskydd.

Fel! Okänt namn på

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning	1
2	Förslag till riksdagsbeslut	3
3	Utgiftsområde 20 – Allmän miljö- och naturvård	4
3.1	Ansvar för klimatet	4
3.1.1	Klimatsatsningar i utvecklingsländer	4
3.1.2	Klimatanpassning av fordonsindustrin	5
3.1.3	Klimatomställning för båtlivet.....	7
3.1.4	Stöd till kommunernas klimatarbete.....	7
3.1.5	Stöd till SMHI	8
3.2	Miljömålen – det är fortfarande bråttom.....	8
3.2.1	Hav i balans.....	8
3.2.2	Ett rikt växt- och djurliv	10
3.2.3	Giftfri miljö	11
3.3	Sammanfattning av anslagsförändringar för utg.omr. 20	12
4	Utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel	12
4.1	Ett hållbart skogsbruk	13
4.2	Ett hållbart jordbruk.....	14
4.2.1	Rikt odlingslandskap	14
4.2.2	Ekologiskt lantbruk	14
4.2.3	Utökade medel till Formas	15
4.2.4	Skatt på kväve och kadmium i handelsgödsel	15
4.3	Ett förbättrat djurskydd	15
4.4	Ett hållbart fiske.....	16
4.5	Sammanfattning av anslagsförändringar för utg.omr. 23	17

2 Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen anvisar med följande ändringar i förhållande till regeringens förslag anslagen under utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård:

Anslag	Anslagsförändringar (miljoner kronor)		
	2010	2011	2012
1:1 Naturvårdsverket	100	232	432
1:2 Miljöövervakning m.m.	30	50	70
1:3 Åtgärder för biologisk mångfald	813	1 206	1 735
1:4 Sanering och återställning av förorenade områden	147	185	296
1:6 Kemikalieinspektionen	50	50	50
1:9 Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut	15	15	15
1:12 Havsmiljö	0	40	40
1:15 Hållbara städer/Klimp	400	600	600
1:16 Nytt anslag: Klimatsatsningar i utvecklingsländer	1 400	1 500	2 000
1:17 Skrotningspremie för tvåtaktsmotorer	60	60	60
1:18 Efterhandskonvertering (del av rödgrönt miljöfordonspaket)	50	50	
1:19 Skrotningspremie för bilar (del av rödgrönt miljöfordonspaket)	100	100	
1:20 Stöd till förnyelse av tunga fordon (del av rödgrönt miljöfordonspaket)	50		
Summa för utgiftsområdet	3 215	4 088	5 298

2. Riksdagen anvisar med följande ändringar i förhållande till regeringens förslag anslagen under utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel:

Anslag	Anslagsförändringar (miljoner kronor)		
	2010	2011	2012
1:1 Skogsstyrelsen	50	50	50
1:2 Insatser för skogsbruket	120	120	120
1:8 Ersättning för viltskador m.m.	10	10	10
1:9 Statens jordbruksverk	32	32	32
1:15 Strukturstöd till fiske	8	8	8
1:17 Fiskevård	10	10	10
1:21 Konkurrenskraftig livsmedelssektor	-17	-17	-17
1:23 Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur	101	150	368
1:25 Miljöförbättrande åtgärder i jordbruket	-11	-11	-11
1:30 Formas	122	123	125
1:33 Åtgärder för att främja ekologisk produktion och omställningsstöd	54	54	54
Summa för utgiftsområdet	479	529	749

Fel! Okänt namn

3 Utgiftsområde 20 – Allmän miljö- och naturvård

Regeringens miljöpolitik fortsätter att ta ett steg framåt och två steg bakåt även i dess prioriterade miljöfrågor: klimat och hav. Det finns en övervikt på plakatpolitik, pilotprojekt och kunskapsinhämtning. Det breda, långsiktiga miljöarbetet har gått i stå under denna mandatperiod, och i flera avseenden har det till och med blivit försämringar. Miljöpartiet är djupt oroat över utvecklingen och satsar därför rejält på klimat- och miljöåtgärder i denna budgetmotion.

3.1 Ansvar för klimatet

Miljöpartiet har under hela sin existens satt klimatfrågan högst på den politiska dagordningen. Vi har under åren tagit fram och genomfört ett stort antal förslag på klimatområdet som varit ett avgörande skäl till att Sverige kunnat minska sina utsläpp samtidigt som omvärlden ökade sina. Eftersom vi vet att vår ekonomi, vår välfärd och hela vårt samhällssystem är beroende av ett stabilt klimat anser vi att politisk trovärdighet kräver en aktiv och ambitiös klimatpolitik. En sådan saknas tyvärr hos den sittande regeringen.

Regeringen saknade totalt beredskap när klimatdebatten blossade upp för tre år sedan. Man förhalade och förspilde tid i stället för att utnyttja det klimatintresse som fanns i Sverige då. Regeringen kom sedan fram till att det är andra som ska stå för en stor del av våra utsläppsminskningar. Denna linje har man drivit i Klimatberedningen, i klimatpropositioner och inom EU. Nyligen har statsministern i utländsk press klagat över att också andra länder försöker lämpa över ansvaret för utsläppsminskningar på andra.

Medieintresset kring klimatet kommer och går, men klimatförändringarna består. Den moderatledda regeringen har gett oss en klimatpolitiskt förlorad mandatperiod. Det går igen i dess budgetförslag, där nödvändiga skattehöjningar skjuts på framtiden, enorma summor satsas på trafikallstrande vägprojekt och de pengar som satsas i u-länder tas från biståndsbudgeten eller förenas med krav på överföring av utsläppsrätter till Sverige. Miljöpartiet har kommenterat regeringens klimatpolitik utförligare i motion 2008/09: MJ19. Vi kommenterar regeringens skatteändringar i motion 2009/10: Fi262.

Miljöpartiet vill att vi byter politik, inte klimat, och gör därför rejäla klimatsatsningar i årets budget, under såväl detta utgiftsområde som områdena infrastruktur och näringsliv.

3.1.1 Klimatsatsningar i utvecklingsländer

Genom både FN:s klimatkonvention UNFCCC och Kyotoprotokollet har Sverige och andra rika länder förbundit sig att finansiera utsläppsminskningar och anpassningar till klimatförändringar i syd. I dessa överenskommelser anges uttryckligt att finansieringen ska ske utöver biståndsramen på 1 procent

av BNI, vilket också har klargjorts i riksdagens dåvarande jordbruksutskott. Icke desto mindre föreslår regeringen i årets budgetmotion att 1,3 miljarder kronor av biståndet används till detta ändamål, dvs. investeringar i utsläppsminskningar och anpassningar i syd.

Miljöpartiet anser att detta innebär en urholkning av biståndet och enprocentmålet. För oss är det en självklarhet att allt bistånd ska vara klimatsäkert, men det är viktigt att dess främsta syfte är att bekämpa fattigdom. Att använda biståndspengar till finansiering av åtaganden inom UNFCCC och Kyoto-protokollet motverkar inte bara fattigdomsbekämpning i syd, utan det strider även mot åtaganden i dessa internationella avtal som Sverige har undertecknat och regeringen säger sig respektera.

För närvarande pågår förhandlingar om en ny global överenskommelse för att minska människans klimatpåverkan och anpassa samhället till den klimatförändring som är ofrånkomlig. Det nya avtalet ska träda i kraft när Kyoto-protokollets första åtagandeperiod löper ut år 2012. I dessa förhandlingar utgör finansiering av utsläppsminskningar och anpassning till klimatförändringar i syd en viktig del, och det är uppenbart att det finansiella behovet är mycket stort – uppskattningar varierar från 1 000 till 3 500 miljarder kronor per år. EU:s andel av en sådan finansiering anses behöva vara cirka 30 procent, alltså uppgå till åtminstone 300–1000 miljarder kronor per år. En del bedömare anser att behovet är betydligt större – upp till 1 procent av BNP. Detta belyser det orimliga i att använda biståndsanslag till klimatåtgärder i syd.

Miljöpartiet inrättar ett anslag för klimatsatsningar utanför biståndsramen under utgiftsområde 20. Anslaget ska höjas gradvis under de kommande åren. För de tre kommande åren anslår vi 1 400 miljoner kronor 2010, 1 500 miljoner kronor 2011 och 2 000 miljoner kronor 2012.

3.1.2 Klimatanpassning av fordonsindustrin

Svensk fordonsindustri är en central del i den svenska ekonomin. Vi vill, tillsammans med Socialdemokraterna och Vänsterpartiet, stimulera fordonsindustrin till att påskynda omställningen till produktion av mer miljösmarta fordon. På så sätt blir svensk industri mer konkurrenskraftig i framtiden.

Vårt budskap är tydligt: Vi kommer att ställa allt hårdare krav på de fordon som säljs i Sverige. Kostnaden för att äga och använda fordon med höga utsläpp kommer att öka. Men vi är också tydliga med att vi är beredda att ta ansvar för att stimulera till en omställning av fordonsparken. Vi vill investera för att få bort gamla miljöfarliga och osäkra fordon och ersätta dem med nya och säkra miljöbilar och mer miljövänliga tyngre fordon. Miljöbilar och tyngre fordon med miljöprofil ska naturligtvis stimuleras, inte motarbetas.

Vi lägger nu ett gemensamt förslag som skulle minska bilismens miljöpåverkan och bidra till att vi når våra klimatmål samtidigt som svensk fordonsindustris konkurrenskraft förstärks.

Fel! Okänt namn nå

3.1.2.1 Tydlig miljöbilsdefinition

De oklarheter som idag råder kring definitionen av ”miljöbil” hämmar försäljningen av miljösmarta bilar. Idag gäller olika regler för olika lagstiftningar, och det finns även oklarheter mellan det lokala och nationella regelverket. Vi föreslår en enhetlig miljöbilsklassning. Vi vill att det ska finnas tre klasser som används vid alla regelverk som rör miljöbilar. Klassindelningen ska vara sådan att den successivt skärps i takt med att hela bilparken förändras i miljövänlig riktning. Miljöbilsdefinitionen ska inkludera hårda säkerhetskrav, i linje med kraven på statliga fordonsinköp (5 stjärnor i Euro-NCAP och antisladdsystem). Vi vill också verka för en enhetlig definition i EU.

Vi föreslår att Vägverket ges i uppdrag att presentera förslag till en sammanhållen och skärpt miljöbilsdefinition från och med 2011.

3.1.2.2 Beskattning av fordon

Regeringen har föreslagit ett antal förändringar av beskattningen av fordon, däribland en skattebefrielse för personbilar med bättre miljöegenskaper. Vi menar att beskattningen av fordon behöver utformas på ett sätt som har större miljöstyrande effekt. Vår gemensamma uppfattning är att fordon med låga utsläpp ska gynnas och ägare till bilar med höga utsläpp ska betala mer, t.ex. genom en ökad koldioxidrelaterad av förmånsbeskattningen och fordonsbeskattningen. Detta förslag återfinns under skatteutgifter.

3.1.2.3 Stöd till förnyelse av tunga fordon

Vi ser ett behov av att stimulera en förnyelse av de tunga fordonen. Det måste finnas en bra testmarknad i Sverige för ny teknik. Därför vill vi införa ett tillfälligt stöd för företag och kommuner som är villiga att agera referenskunder. Därmed kan vi påskynda utbytet av bussar och lastbilar som drivs på förnybara bränslen, el, bränsleceller och hybrider. År 2010 vill vi avsätta 50 miljoner kronor i en särskild stimulans.

3.1.2.4 Allmän skrotningspremie

Det finns idag ett stort antal bilar i trafik som saknar katalysator och med bristande säkerhet. Vi vill därför investera i en allmän skrotningspremie under de kommande åren. Ersättningen som utgår bör vara cirka 5 000 kronor per bil. Systemet med skrotningspremie ska utformas så att tillverkarnas producentansvar inte begränsas. Vi avsätter 100 miljoner kronor per år till Vägverket för att utforma och administrera ett system för att stimulera skrotning av bilar tillverkade före 1989.

3.1.2.5 Efterhandskonvertering

Vi vill under år 2010 och 2011 införa en konverteringspremie för byte från bensin till etanol, biogas eller el, inom en budgetram på 50 miljoner kronor. Premien bör vara cirka 5 000 kronor för byte från bensin till etanol, och cirka 10 000 kronor för byte till biogas och el. Stödet till efterhandskonvertering

ska inte göras permanent. Vi vill också se över fordonsbeskattningen så att konverterade fordon får en mer förmånlig beskattning.

3.1.3 Klimatomställning för båtlivet

3.1.3.1 Registreringsavgift för båtmotorer

Miljöpartiet vill införa en registreringsavgift vid nyförsäljning av båtmotorer till fritidsbåtar.¹ Avgiften baseras på motorns koldioxidutsläpp. I nuläget är Sjöfartsverkets minimiregler för utsläpp från båtmotorer i princip de enda miljökrav som ställs på båtbranschen. Samtidigt är utsläppen från fritidsbåtstrafiken större än från yrkestrafiken. Årligen förbrukas 32 500 kubikmeter bensin i fritidsbåtar.² Äldre tvåtaktare är de värsta klimatsyndarna. De uppskattas släppa ut cirka 3 000–8 000 ton kolväten årligen, vilket kan jämföras med yrkestrafikens cirka 2 000 ton utsläpp.

För att minska båtlivets klimatpåverkan inför vi en avgift som ska få konsumenten att tänka till en extra gång vid val av båtmotor. På så vis sätts också press på båtmotortillverkarna att skynda på teknikutvecklingen. Avgiften differentieras utifrån motorns koldioxidutsläpp och är mellan 1 000 och 15 000 kronor. Intäkterna från avgiften beräknas bli runt 60 miljoner kronor årligen. Detta förslag återfinns under skatteintäkter.

3.1.3.2 Skrotningspremie för äldre tvåtaktare

Äldre tvåtaktare släpper ut ungefär en tredjedel av bränslet oförbränd i luft och vatten. I dagsläget finns det cirka 210 000 stycken tvåtakts utombordsmotorer av traditionell typ, vilket motsvarar mer än 40 % av alla båtmotorer i Sverige.³ För att påskynda utbytet av dessa motorer föreslår vi en skrotningspremie på 1 000 kronor per motor. Villkoret för att få premien är att det är en fungerande tvåtaktsmotor som byts in vid köp av en ny miljöanpassad motor och att säljaren har ett bra sätt att skrota de gamla motorerna. För detta anslår vi 60 miljoner kronor årligen under 2010, 2011 och 2012.

3.1.4 Stöd till kommunernas klimatarbete

Regeringens satsning på ”hållbara städer” har vissa förtjänster. Det är dock ett smalt program som inte räcker till för att fullt ut ersätta det tidigare klimatinvesteringsprogrammet. Vi tycker att klimatinvesteringsprogrammet (Klimp) har varit framgångsrikt och att det ska drivas vidare och utvecklas. Klimp är också viktig för t.ex. utbyggnaden av biogas. Vi föreslår därför en förlängning av programmet och lägger 400 miljoner kronor 2010 och 600 miljoner kronor vardera år 2011 och 2012.

¹ Avser såväl utombords- som inombordsmotorer. Fritidsbåt definieras enligt Sjöfartsverkets föreskrifter 2005:4.

² Båtlivsundersökningen 2004.

³ Båtlivsundersökningen 2004.

Fel! Okänt namn nå

3.1.5 Stöd till SMHI

Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut (SMHI) har viktiga uppgifter på klimat- och vattenområdet. Regeringen inledde mandatperioden med att genomföra neddragningar på SMHI. Behovet av SMHI:s insatser har ökat under mandatperioden, i takt med den ökade insikten om klimatförändringen och dess konsekvenser för vår sårbarhet för bl.a. översvämningar. Miljöpartiet föreslår därför en höjning av SMHI:s anslag med 15 miljoner kronor per år.

3.2 Miljömålen – det är fortfarande bråttom

Det behövs ett systematiskt och målmedvetet arbete på bred front och under lång tid för att nå Sveriges miljömål och riksdagens övergripande mål att ”lämna över ett samhälle till nästa generation där våra stora miljöproblem är omhändertagna”. Miljömålsrådets fördjupade utvärdering *Nu är det bråttom!* från 2008 med dess omfattande förslag till åtgärder för att nå de 16 miljömålen borde ha resulterat i en regeringsproposition till riksdagen senast våren 2009. I stället valde regeringen att tillsätta en utredning.

Som Miljöpartiet varnade för förra året har detta lett till en förvirring och tempoförlust i miljömålsarbetet inte enbart i regeringskansliet utan också i centrala myndigheter, länsstyrelser, kommuner, näringslivet och organisationer. Den allmänna tolkningen är att regeringen minskat ambitionsnivån i arbetet, och olika instanser anpassar sig därefter. Allt tyder på att utredningen kommer att föreslå klara försämringar i det nuvarande systemet. Vi befarar att detta kommer att leda till ytterligare en period av förvirring, förlamning och sänkt ambitionsnivå.

Samtidigt minskar regeringen sina anslag på en rad områden som berör miljömålen, såsom skydd av skog och anslag för en giftfri miljö. Miljöpartiet anser att denna utveckling är mycket oroande. Resultatet kan bli förödande för vårt miljöarbete, vår trovärdighet internationellt och inte minst, för vår miljö. Det är därför viktigt att riksdagen tydligt markerar att vi inte ska dra ner på takten för att nå miljömålen. Vi har i vår budgetmotion ett flertal olika förslag som berör arbetet med miljömålen och det övergripande generationsmålet. Eftersom Naturvårdsverket är den centrala myndigheten i miljömålsarbetet höjer vi Naturvårdsverkets anslag med 764 miljoner kronor över tre år.

Totalt satsar vi över 7 miljarder under de tre kommande åren fördelat på flera utgiftsområden, förutom utg.omr. 20 även utg.omr. 1 (åtgärder i länsstyrelser), utg.omr. 17 (kulturmiljövård och Riksantikvarieämbetet), utg.omr. 18 (åtgärder för mer miljöhänsyn i samhällsplanering, radonsanering samt mot buller) och utg.omr. 23 (areella näringar).

3.2.1 Hav i balans

Havsmiljökommissionen konstaterade 2003 att vi vet vad som behövs för att förbättra havsmiljön, problemet är den politiska viljan. Så sent som den 26 september 2009 konstaterade filantroperna Björn Carlson och Niklas Zennström i en tidningsartikel att ”Östersjön är ett av de mest förorenade havsom-

råderna, samtidigt är åtgärderna för att komma till rätta med miljöproblemen välkända.” Miljöpartiet vill, till skillnad från regeringen, göra något konkret för att förbättra havsmiljön.

3.2.1.1 Regeringens PR-trick ger inte renare hav

Regeringen har valt att göra ett stort nummer av symbolhandlingar som att införa en särskild budgetpost för havsmiljön och nu förslaget att bilda en särskild havsmiljömyndighet. Regeringen har också satsat mycket på kunskapsuppbyggnad och på pilotprojekt som försök med utfiskning av skarpsill eller handel med utsläppsätter för kväve och fosfor. Vissa begränsade konkreta åtgärder har gjorts, men man har försummat andra, viktigare åtgärder som skulle ha betytt mer för havsmiljön.

Särskilt allvarligt är att regeringen fortfarande inte tagit itu med problemet att det saknas tillräckligt skarpa instrument för att kunna genomföra effektiva åtgärdsprogram för att nå miljökvalitetsnormer. Trots regeringens tal om en samlad havspolitik har regeringen inte förmått ge centrala myndigheter tillräckligt tydliga instruktioner om att havsmiljön ska prioriteras.

3.2.1.2 Slopad kväveskatt ett bakslag för havsmiljön

Ett klart bakslag för havsmiljön är regeringens förslag om att skatten på kväve och kadmium i handelsgödsel avskaffas till 2010. Intäkterna från skatten har återförts till näringen i form av ersättning för åtgärder för att minska jordbrukets miljöbelastning och för forskning om hållbart jordbruk. De intäkter som nu uteblir är av samma storleksordning som regeringens samlade havsmiljö-satsning.

Regeringen föreslår att skatten på gödsel slopas, vilket vi från Miljöpartiet är emot. Enligt regeringens egna beräkningar minskar skatten kväveläckaget från jordbruksmarken med ca 1 500 ton kväve per år⁴. Detta är jämförbart med vad som uppnåtts genom kostsamma åtgärder som ersättning till lantbrukare för fångstgrödor. Förutom ökade kväveutsläpp som slopandet av skatten kommer att ge upphov till ökar utsläppen av den aggressiva växthusgasen lustgas.

Slopandet av skatten har motiverats med att det kompenserar lantbruket för höjningar av klimatrelaterade skatter. Dessa skattehöjningar inträffar dock först 2011 och då på en låg nivå. Under åren 2010–2012 blir nettoeffekten för lantbruket en nettoskattesänkning på drygt 660 miljoner kronor.

Miljöpartiet anser att gödselskatten bör behållas och på sikt höjas. Medlen skall också i fortsättningen återföras till näringen i form av ersättning för miljöåtgärder.

3.2.1.3 Riktiga satsningar på havsmiljö

Miljöpartiet vill satsa på att genomföra konkreta och verkningfulla åtgärder i linje med förslagen från Havsmiljökommissionen, den nationella strategin för havsmiljön som riksdagen antog 2005 samt Miljömålsrådets förslag i *Nu är*

⁴ Finansdepartementets promemoria om slopad skatt på gödselmedel (2009-09-16).

Fel! Okänt namn på

det bråttom! från 2008. Till detta tillför vi totalt 80 miljoner kronor de närmaste tre åren. Vi vill också, inom ramen för en satsning för att minska spridningen av miljögifter, satsa 50 miljoner kronor per år 2010-2012 på att påbörja sanering av förorenade havsområden, inklusive skeppsvrak.

3.2.2 Ett rikt växt- och djurliv

Förlusten av biologisk mångfald är tillsammans med klimatförändringar det kanske största hotet mot framtida ekosystemtjänster som vattenreglering, näringsämnens kretslopp, pollinering med mera. Detta utvecklar vi närmare i motion *Vårt beroende av ekosystemtjänster* (2009/10:MJ371). I Miljömålsrådets fördjupade utvärdering av Sveriges miljömål 2008 Nu är det bråttom! klassificeras såväl målet *Ett rikt växt- och djurliv* som flera biologisk mångfaldsrelaterade delmål under andra miljömål som svåra eller omöjliga att nå inom utsatt tid. Sverige kommer inte heller att klara våra internationella åtaganden i relation till bl.a. konventionen om biologisk mångfald och EU-åtaganden, som Sverige varit pådrivande bakom. Detta undergräver Sveriges möjligheter att med trovärdighet fortsätta att driva dessa frågor i internationella fora.

En inventering av Sveriges främsta experter slog fast att skyddet av befintliga skogar med särskilt höga naturvärden inte räcker för att hejda förlusten av den biologiska mångfalden i våra skogar. Samtidigt har regeringen föreslagit en nedskärning av anslaget. Miljöministern har tidigare hävdad att man skulle hitta billigare sätt att skydda skog. Det har man inte lyckats med. Regeringen har också försökt dölja den sänkta ambitionsnivån genom ett illusionsnummer. 2001 fattade riksdagen beslut om att ytterligare 900 000 hektar skyddsvärd skogsmark skall undantas från skogsproduktion till år 2010. Av detta förväntades skogsägare avsätta 500 000 hektar frivilligt, varför staten skulle behöva avsätta medel för att ge ytterligare 400 000 hektar ett formellt skydd. Sommaren 2009 föreslog regeringen att drygt 100 000 hektar frivilligt skyddad skog på statlig mark skulle få ett formellt skydd. Regeringen menar sig därmed att närmast sig målet.

Manövern gör dock enbart att viss skog överförs från en kategori till en annan – den ökar inte den totala mängden skyddad skog. Dessutom innebär överföringen att det blir överskott på skyddad skog i vissa delar av landet, och på vissa skogstyper, och fortsatt underskott i andra delar av landet och andra miljöer. I stället för att lösa ett problem har regeringen genomfört det som snarast är ett PR-trick.

Vi föreslår en gradvis upptrappning av anslagen för att finansiera en intensifiering av arbetet för att nå tidigare fastställda miljömål. Inom området biologisk mångfald anslår vi 813 miljoner kronor 2010, 1 206 miljoner kronor 2011 och 1 735 miljoner kronor 2012. Den största delen går till skyddad skog. Anslaget för biologisk mångfald används också för att täcka utgifter för en rad andra ändamål, bl.a. områdesskydd för andra typer av ekosystem och vattenförvaltning.

3.2.3 Giftfri miljö

Regeringen medger att problemet med kraftigt förorenade områden som läcker miljögifter som DDT, PCB och tungmetaller är allvarligare än man tidigare insett. Ändå har regeringen gång på gång minskat anslagen, med löften om att återställa anslagen senare. Hittills under mandatperioden har vi sett nedskärningar med sammanlagt 365 miljoner kronor, jämfört med utgiftsnivån 2006. Förra året aviserade regeringen att anslagsnivån 2010 och 2011 skulle återställas till 2006 års nivå och till och med höjas något till 629 miljoner kronor per år. Vi kan nu konstatera att en del av den utlovade anslagshöjningen har uteblivit. Under 2010 och 2011 blir det sammanlagt 106 miljoner kronor mindre än vad som aviserades i budgetpropositionen 2009.

Därtill kommer att regeringen föreslår att den kommunala medfinansieringen på 10 procent avskaffas. Detta är något som vi i och för sig välkomnar, men det innebär samtidigt att anslaget behöver höjas med 63 miljoner kronor per år för att inte samhällets totala insatser skall minska. Sammantaget föreslår Miljöpartiet därför en anslagshöjning 2010 på sammanlagt 147 miljoner kronor, varav 34 miljoner kronor för att nå den nivå som regeringen aviserade förra året, 50 miljoner kronor för att påbörja saneringen av skeppsvrak och 63 miljoner kronor för att kompensera bortfallet av den kommunala medfinansieringen. Vi föreslår en höjning 2011 på 185 miljoner kronor och 296 miljoner kronor 2012.

Miljöpartiet vill dessutom ge Kemikalieinspektionen ytterligare 50 miljoner kronor per år för åtgärder för att nå miljömålet *Giftfri miljö*.

Fel! Okänt namn

3.3 Sammanfattning av anslagsförändringar för utg.omr. 20

		Anslagsförändringar (miljoner kronor)		
Anslag		2010	2011	2012
1:1	Naturvårdsverket	100	232	432
1:2	Miljöövervakning m.m.	30	50	70
1:3	Åtgärder för biologisk mångfald	813	1 206	1 735
1:4	Sanering och återställning av förorenade områden	147	185	296
1:6	Kemikalieinspektionen	50	50	50
1:9	Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut	15	15	15
1:12	Havsmiljö	0	40	40
1:15	Hållbara städer/Klimp	400	600	600
1:16	Nytt anslag: Klimatsatsningar i utvecklingsländer	1 400	1 500	2 000
1:17	Skrotningspremie för tvåtaktsmotorer	60	60	60
1:18	Efterhandskonvertering (del av rödgrönt miljöfordonspaket)	50	50	
1:19	Skrotningspremie för bilar (del av rödgrönt miljöfordonspaket)	100	100	
1:20	Stöd till förnyelse av tunga fordon (del av rödgrönt miljöfordonspaket)	50		
Summa för utgiftsområdet		3 215	4 088	5 298

Miljöpartiet satsar på att minska utsläpp av växthusgaser och stöd till utvecklingsländernas klimatarbete. Vi satsar på åtgärder för att nå miljömålen, särskilt biologisk mångfald och minskad spridning av miljögifter. Vi satsar på konkreta åtgärder för havsmiljön som skrotning av kraftigt förorenade tvåtaktsmotorer och sanering av skeppsvrak. Vi avvisar regeringens förslag till avskaffande av skatten på kväve och kadmium i handelsgödsel.

4 Utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel

Hållbart brukande av jord, skog och vatten bör ske i samklang med naturen och inom de ekologiska ramarna. Det är det i dag alltför ofta långt. Inom jordbrukspolitiken står vi inför ett vägval. Å ena sidan en försämrad miljö och mindre ekosystemstjänster till följd av en ökad intensifiering av jordbruket med ökad användning av handelsgödsel och bekämpningsmedel, och på sikt användning av genmodifierade organismer och en alltmer koncentrerad storföretagskontroll över utsädesmarknaden. Å andra sidan större förmåga att motstå klimatförändringar och andra störningar samt mer ekosystemstjänster, tack vare ett ekologiskt anpassat jordbruk baserat på större mångfald och mer

multifunktionalitet. Regeringen tycks ha valt väg med sitt fortsatta stöd till GMO i EU och sitt fortsatta naggande i kanten av stödet till ekologisk produktion.

Miljöpartiet vill stödja en omställning till en hållbar livsmedelsproduktion med ökad ekologisk produktion, mångfald och mer framtida ekosystemtjänster. Miljöpartiet vill också satsa på fiskevård och en hållbar fiskeförvaltning samt på bättre djurskydd. Ökad miljöhänsyn och ökad hänsyn till ekosystemtjänster bör vara utgångspunkten för översynen av landsbygdsprogrammet i Sverige och regeringens agerande i samband med översynen av EU:s jordbrukspolitik och EU:s fiskepolitik. Forskning om ekologiskt hållbara odlingssystem bör utvecklas, så att odling i högre utsträckning sker med kunskap om biologiska system och dess begränsningar. Mer satsningar behövs för att miljöanpassa skogsbruket.

4.1 Ett hållbart skogsbruk

Analyser av de fortsatt omfattande brister i den generella hänsyn som skogsbruket skall ta ger vid handen att ett av problemen är att Skogsstyrelsen saknar resurser att följa upp avverkningsanmälningar och skydda sådan skog som borde skyddas. Skogsägare kräver också mer rådgivning från myndigheterna, samtidigt som otydliga krav anses vara ett skäl till att de olagliga avverkningarna sällan beivras.

Skogsstyrelsen behöver förtydliga kraven på naturhänsyn. Vidare bör Skogsstyrelsen utveckla stöd till skog som vuxit och får växa med längre kontinuitet. Bland annat behövs en arealtäckande inventering av kvarvarande skogsområden som inte har berörts av kalhyggeskogsbruk och som ligger utanför formellt skyddad skog, en kvalitetsvärdering av objekten. Skogsstyrelsen bör också i sin rådgivning främja användningen av hyggesfria skogsbruksmetoder. Möjligheten att bidra till eventuella merkostnader under en omställningstid via landsbygdsprogrammet bör undersökas. För detta arbete och utökat arbete med biotopskydd och naturvårdsavtal föreslår Miljöpartiet en höjning av anslaget till Skogsstyrelsen med 50 miljoner kronor per år 2010–2012.

Prisökningen för skog och skogsmark gör att anslaget för biotopskydd och naturvårdsavtal skulle behöva öka rejält, bara för att behålla samma takt i ökning av skyddet som rådde det året. Miljömålsrådets rapport visar i sin tur att takten skulle behöva öka för att nå det övergripande målet om att hejda förlusten av biologisk mångfald. Miljöpartiet föreslår en höjning av anslagen för Insatser för skogsbruket med 120 miljoner kronor per år 2010–2012.

Fel! Okänt namn

4.2 Ett hållbart jordbruk

4.2.1 Rikt odlingslandskap

För att börja genomföra en del av Miljömålsrådets förslag avseende framför allt odlad mångfald och husdjursgenetiska resurser föreslår vi ökning av anslagen till Jordbruksverket med 22 miljoner kronor per år.

I åkerlandskapet riskerar småbiotoperna, artrikedomen och förekomsten av sådana arter som är hotade att minska. Miljömålsrådet påpekar att arters möjlighet till anpassning till klimatförändring försvåras. För att motverka detta har rådet föreslagit ett nytt delmål avseende åkerlandskapet och en rad åtgärder, bl.a. utökat stöd till bioträda (mångfaldsträda), information och uppföljning. För att kunna börja genomföra en del av Miljömålsrådets förslag avseende målet för den biologiska mångfalden och kulturmiljövärdena i åkermark föreslår vi en ökning av anslagen till Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur på 101 miljoner kronor 2009, 150 miljoner kronor 2010 och 368 miljoner kronor 2011.

4.2.2 Ekologiskt lantbruk

Det ekologiska lantbruket bidrar till att nå flera miljömål. Dessutom bidrar det till att bevara markens produktivitet på sikt. Regeringen har slopat det särskilda anslaget för stöd till det ekologiska lantbruket med motiveringen att pengarna fördes till andra budgetposter. Det står nu klart att stödet till det ekologiska lantbruket i praktiken har minskats med mer än hälften, om än på ett osynligt sätt. Dessutom har villkoren för stödet försämrats. Inom landsbygdsprogrammet har dessutom flera förändringar av villkoren för ersättningen till ekologisk produktion lett till kraftiga minskningar av utbetalningarna till ekostödet. Vidare är nivåerna för stöd till ekologisk produktion i allmänhet låga, särskilt i förhållande till periodvis kraftigt höjda marknadspriser för konventionella produkter. Allt detta bidrar till att ekologisk produktion inte utvecklas i samma takt som efterfrågan, vilket i sin tur leder både till onödiga prisökningar för konsumenter och uteblivna marknadsandelar för svenska jordbrukare.

Miljöpartiet vill införa ett omställningsstöd till certifierad ekologisk produktion. Det behövs för att delvis täcka extrakostnader som nya maskiner, skördebortfall under omlägningsperioden, kostnader för certifiering m.m. Det statliga stödet till certifierat ekologiskt lantbruk och omställning till ekologisk produktion behöver ökas. När mer pengar från landsbygdsprogrammet blir tillgängliga för stöd till biologisk mångfald och andra miljöhänsyn bör stödet till det ekologiska lantbruket öka. Vidare bör regeringen göra en översyn av ersättningsnivåer till certifierade producenter. Dessutom bör ett mål införas för Sveriges lantbruksuniversitet (SLU) att redovisa hur de kunskapsförsörjer det ekologiska lantbruket, ekologiska livsmedelsföretag, ekologiska handelsaktörer och konsumentorganisationer.

17 miljoner kronor per år förs över från anslag 1:21 Konkurrenskraftig jordbrukssektor och 11 miljoner kronor förs över från anslag 1:25 Miljöförbättrande åtgärder i jordbruket till ett särskilt anslag: 1:33 Åtgärder för att

främja ekologisk produktion och omställningsstöd. Det anslaget utökas till 54 miljoner kronor per år 2010–2012.

4.2.3 Utökade medel till Formas

Miljömålsrådet har föreslagit att medel anslås till Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande (Formas) för forskning om odlad mångfald. Sammantaget föreslår vi att anslaget till Formas ökas med 122 miljoner kronor 2010, 123 miljoner kronor 2011 och 125 miljoner kronor 2012. Vi föreslår att 5 miljoner kronor av dessa används för forskning om alternativ till djurförsök.

4.2.4 Skatt på kväve och kadmium i handelsgödsel

Som nämnts tidigare avvisar vi regeringens förslag om att avskaffa skatten på kväve och kadmium i handelsgödsel. Vi anser att skatten ska vara kvar och även fortsättningsvis återföras till näringen i form av ersättning för miljöåtgärder, även om en bättre miljöeffekt av återföringen bör eftersträvas. Därför avvisar vi regeringens förslag till sänkning av anslag 1:23 *Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur* med 200 miljoner kronor 2012.

4.3 Ett förbättrat djurskydd

Regeringen har under det senaste året fortsatt en offensiv mot djurskyddet. Man har lagt ned Djurskyddsmyndigheten och förstatligt djurskyddet samtidigt som anslagen för djurskydd till Jordbruksverket har varit otillräckliga.

Överföringen av djurskyddstillsynen till länsstyrelsen har visat sig vara illa förberett och underfinansierat. Klagomålen haglar, även om mindre nogräknade djurhållare kan antas jubla i det tysta. I en tid när avgiftsfinansiering av tillsyn ökar med motiveringen att verksamhetsutövare bör bekosta den tillsyn som deras verksamhet nödvändiggör är det snarast en avvikelse att staten ska överta kostnaden för just djurskyddstillsynen. Motiveringen för förstatligandet var att det fanns en ojämn nivå i kommunerna. I klartext betyder det att en del kommuner hade en fullgod tillsyn medan andra hade en undermålig tillsyn. Regeringen har beräknat anslagsnivån till länsstyrelserna för djurskyddstillsynen enligt de utgifter som kommunerna hade haft tidigare. Allt annat lika innebär det en utjämning på en nivå som inte är fullgod. Resultatet av förändringen har blivit en generell sänkning av djurskyddsnivån, något som innebär att Sverige riskerar att dra på sig en anmärkning när EU-kommissionen under hösten granskar djurskyddet. Detta är inte enbart särskilt pinsamt under ordförandeskapet, det innebär också en sänkning av vår trovärdighet om vi försöker driva djurskyddsfrågor inom EU.

Miljöpartiet föreslår en höjning av Jordbruksverkets anslag (1:9) med 10 miljoner kronor för att intensifiera arbetet med tillämpning av Djurskyddslagen. Vi föreslår samtidigt en höjning av anslagen till länsstyrelserna (utgiftsområde 1 anslag 5:1) med 20 miljoner kronor 2010, 25 miljoner kronor 2011

Fel! Okänt namn på

och 35 miljoner kronor 2012 för att höja standarden på djurskyddstillsynen i landet.

En följd av regeringens nedläggning av Djurskyddsmyndigheten är att medlen för forskning som syftar till att utveckla alternativa metoder till djurförsök minskades. Miljöpartiet anser att det behövs öronmärkta medel för sådan forskning. Vi föreslår att fem miljoner kronor årligen anslås till Formas för att utveckla alternativa metoder till djurförsök.

En ökad förekomst av rovdjur medför risk för ökade konflikter med ägare av tamdjur. En ökad satsning på viltstängsel kan förebygga konflikter och öka acceptansen för rovdjur i Sverige. Miljöpartiet vill därför höja anslag 1:8 *Ersättning för viltskador* med 10 miljoner kronor per år 2010–2012 för att öka bidragen till viltstängsel.

4.4 Ett hållbart fiske

EU-kommissionen har i en grönbok kommit med svidande kritik mot EU:s fiskeripolitik. Grönboken slår fast att en av grundorsakerna till problemet är en överdimensionerad fiskeflotta. Den ger ökat tryck på fiskebeståndet, ökade kontrollproblem, ökat tryck på politiker att föra en ansvarslös politik och dålig lönsamhet för fiskare.

Kommissionen klagar över att medlemsstaterna inte utnyttjar de möjligheter som finns inom den gemensamma fiskeripolitiken för att med EU-stöd minska flottorna. EU-stödet fordrar också nationell medfinansiering. EU-kommissionens kritik träffar också Sverige. Vi föreslår, i likhet med tidigare år, mer pengar till skrotning av fiskefartyg samtidigt som det nationella kvotfördelningsinstrumentet ska användas för att gynna det småskaliga och kustnära fisket på det storskaliga långväga fiskets bekostnad. Skrotningsbidragen bör inriktas på det sistnämnda segmentet. Anslaget för strukturstöd till fisket ökas med 8 miljoner kronor per år 2010–2012.

Det finns ett stort, eftersatt behov av ökad fiskevård. Åtgärder för fiskevård bedrivs ofta i samarbete med organisationer och aktiva enskilda. De bidrar till ett bättre friluftsliv och bättre förutsättningar för turism, samtidigt som de också bidrar till uppfyllelsen av miljömålen. Vi föreslår en ökning av anslaget till fiskevård med 10 miljoner kronor per år 2010–2012.

4.5 Sammanfattning av anslagsförändringar för utg.omr. 23

Anslag	Anslagsförändringar (miljoner kronor)		
	2010	2011	2012
1:1 Skogsstyrelsen	50	50	50
1:2 Insatser för skogsbruket	120	120	120
1:8 Ersättning för viltskador m.m.	10	10	10
1:9 Statens jordbruksverk	32	32	32
1:15 Strukturstöd till fiske	8	8	8
1:17 Fiskevård	10	10	10
1:21 Konkurrenskraftig livsmedelssektor	-17	-17	-17
1:23 Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur	101	150	368
1:25 Miljöförbättrande åtgärder i jordbruket	-11	-11	-11
1:30 Formas	122	123	125
1:33 Åtgärder för att främja ekologisk produktion och omställningsstöd	54	54	54
Summa för utgiftsområdet	479	529	749

Miljöpartiets satsar även inom detta utgiftsområde för att nå miljömålen. Vi föreslår mer pengar till skydd av skog med naturvårdsavtal och biotopskydd. Skogsstyrelsen får mer pengar för att arbeta med dessa instrument, följa upp avverkningsanmälningar, ge råd till skogsägare och precisera kraven på generell hänsyn i skogsbruket. Vi anslår medel för att öka den biologiska mångfalden i det odlade landskapet och till det ekologiska lantbruket. Vi satsar också på fiskevård och bidrag för att minska överkapaciteten i fiskeflottan.

Stockholm den 5 oktober 2009

Tina Ehn (mp)

Per Bolund (mp)

Karin Svensson Smith (mp)